

บทที่ 2

บทบาทและความสำคัญของงบการเงิน ต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs

2.1 บทนำ

ในบทนี้ จะกล่าวถึงแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและความสำคัญของงบการเงินต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบการเงิน สารสนเทศทางการบัญชีกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร และการใช้ประโยชน์จากจากรายงานทางการเงินในการบริหารงานธุรกิจขนาดย่อม รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบการเงิน

งบการเงิน (Financial Statement) หมายถึง รายงานข้อมูลทางการเงินที่ได้จัดทำขึ้นจากข้อมูลทางการเงินที่กิจการได้จัดบันทึกไว้ในรอบระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงผล การดำเนินการ ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการในรอบระยะเวลานั้นๆ

งบการเงินมีบทบาทสำคัญอย่างมากสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ และยังมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2543) ได้ขอมติต่อคณะรัฐมนตรีประกาศใช้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยมีเนื้อหาสำคัญที่ต้องการทำให้คุณภาพของการจัดทำบัญชีของภาคธุรกิจมีมาตรฐานยิ่งขึ้น มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศโดยรวมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้สารสนเทศจากงบการเงิน นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2552) ได้อธิบายว่ากลยุทธ์การบริหารบัญชีเพื่อธุรกิจก้าวไกล ภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจ ถือเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการ SMEs ไทยไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งหากผู้ประกอบการสามารถบริหารระบบบัญชีภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำสารสนเทศทางบัญชีมาประยุกต์ใช้ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ การควบคุม การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขงาน จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผน ดำเนินการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถก้าวไกลในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้อย่างแน่นอน

กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง เบอร์ก (2546, 16) ได้กล่าวถึงงบการเงินซึ่งผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารกิจการ ได้แก่งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วน ของเจ้าของ และงบกระแสเงินสด ซึ่งงบการเงินเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สารสนเทศเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ บุญเสริม วิมุกตะนันท์และคณะ (2554, 25-27) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน โดยอ้างอิงจากแม่บทการบัญชีว่า การจัดทำงบดังกล่าวได้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์โดยทั่วไป และมีการจัดทำและนำเสนออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้งบการเงินซึ่งต้องใช้งบการเงินเป็นแหล่งสารสนเทศทางการเงินที่สำคัญ และผู้ใช้งบการเงินประกอบด้วย ผู้ลงทุน ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้าและเจ้าหนี้อื่น ลูกค้า รัฐบาลและหน่วยงานราชการ และสาธารณชน ซึ่งการจัดทำงบการเงินนั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ดังนี้

1. ให้สารสนเทศเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่มเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจเช่น การตัดสินใจขายหรือถือเงินทุนในกิจการ หรือการอนุมัติสินเชื่อ เป็นต้น ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจผู้ใช้งบการเงินต้องประเมินความสามารถของกิจการที่จะก่อให้เกิดเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด รวมถึงจังหวะเวลาและความแน่นอนของการก่อให้เกิดเงินสดนั้น ความสามารถในการก่อให้เกิดเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างและผู้ขายสินค้า การจ่ายดอกเบี้ย การจ่ายเงินกู้ และการแบ่งปันทุนให้กับเจ้าของในรูปแบบของการจ่ายเงินปันผล

2. แสดงผลการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินผลการบริหารงานหรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสารสนเทศทางการบัญชีกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นงบการเงินมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการบริหารธุรกิจ ดังที่สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2546, 12-14, 45-46) ได้อธิบายถึง สารสนเทศทางการบัญชีกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่จะทำให้การบริหารธุรกิจบรรลุวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

ผู้บริหารกับความต้องการสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการจัดการนั้น ผู้บริหารที่มีความสามารถจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่งานที่บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุประสิทธิภาพตามนโยบายของกิจการ งานของผู้บริหารที่มีความจำเป็นและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสามารถเชิงการบริหารของผู้บริหาร สามารถจำแนกได้เป็นหน้าที่งาน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การสั่งการ (Directing)
3. การควบคุม (Controlling)
4. การตัดสินใจ (Decision Making)

ดังนั้น การที่ผู้บริหารจะสามารถทำหน้าที่ทางการบริหารดังกล่าวข้างต้นได้อย่างสมบูรณ์ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีสารสนเทศที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ทางการบริหารได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงได้กล่าวไว้ว่าสารสนเทศ (Information) จึงเปรียบเสมือนเป็นเชื้อเพลิงที่จะขับเคลื่อนการบริหารให้ดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารคนใดไม่มีสารสนเทศเพื่อการบริหารก็จะขาดพลังที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆได้

สารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information) นับเป็นข้อมูลประเภทหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อผู้บริหารในระดับต่างๆ ทั้งนี้เพราะสารสนเทศทางการบัญชีเป็นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องการใช้ทรัพยากรของกิจการที่สามารถกำหนดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ เมื่อมองถึงหน้าที่ทางการบริหารจะพบว่าหน้าที่ทางการบริหารมีการใช้สารสนเทศทางการบัญชีด้วยกันทั้งสิ้น ดังแนวทางดังต่อไปนี้

1. **เพื่อการวางแผน** การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมและการใช้ทรัพยากรของกิจกรรมในอนาคต โดยในส่วนของ การวางแผนการใช้ทรัพยากร เรียกว่า “งบประมาณ” ซึ่งโดยปกติแล้วสารสนเทศส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณจะเป็นสารสนเทศทางการบัญชีที่เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีตทั้งสิ้น ดังนั้น ถ้าสารสนเทศที่กิจการจัดเก็บไม่ถูกต้อง หรือมีความบิดเบือน การจัดทำงบประมาณเพื่อการวางแผนในอนาคตก็จะเกิดความคลาดเคลื่อนได้เช่นกัน

2. **เพื่อสั่งการ** ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องการสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อใช้ในการดำเนินงานในแต่ละวัน เช่น ผู้จัดการบริษัทต้องการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการขายสินค้าในแต่ละวัน หรือต้องการทราบปริมาณสินค้าคงเหลือในแต่ละสัปดาห์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้มีสารสนเทศพื้นฐานในการสั่งการแก่ผู้บริหารหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องรับผิดชอบนำไปดำเนินงานในแนวทางที่เหมาะสมแล้ว แผนกบัญชีจึงต้องมีความพร้อมและความสามารถที่จะนำเสนอสารสนเทศแก่ผู้บริหารในระดับต่างๆ ได้รวดเร็วถูกต้องและทันต่อความต้องการของผู้บริหาร

3. **เพื่อการควบคุม** เมื่อผู้บริหารได้ทำการวางแผนการดำเนินงาน โดยจัดทำงบประมาณแล้วสิ่งที่มีความจำเป็นตามมาก็คือการควบคุม ทั้งนี้เพราะถ้ากิจการมีการวางแผนแต่ขาดการควบคุมให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด การวางแผนก็ไร้ประโยชน์ และไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน นักบัญชีเป็นผู้หนึ่งที่ต้องทำหน้าที่ในการจัดเก็บ และรวบรวมสารสนเทศในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ของกิจการที่เกิดขึ้นจริงเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวเลขในแผนงาน หรืองบประมาณที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยแสดงในลักษณะของรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการพิจารณาว่าผู้บริหารหรือหน่วยงานใดมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมถึงการกำหนดแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

4. **เพื่อการตัดสินใจ** สารสนเทศทางการบัญชีนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของผู้บริหาร ทั้งนี้เพราะในการตัดสินใจของผู้บริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงต้นทุน (Cost) และผลตอบแทน (Benefits) ที่กิจการจะได้รับจากการตัดสินใจนั้นๆ ซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนล้วนแต่เป็นสารสนเทศทางการบัญชีทั้งสิ้น

นอกจากนี้ กชกร เฉลิมกาญจนา (2544, 5-7) ได้อธิบายถึงกระบวนการจัดการและการบัญชีไว้ดังนี้ กระบวนการในการบริหารนับว่าเป็นการดำเนินงานที่มีวัฏจักรของการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมและการตัดสินใจ การตัดสินใจนั้นจะเป็นเรื่องของการเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดจากหลายๆ ทางเลือก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนั้นมีตั้งแต่การตัดสินใจในเรื่องปกติ เช่น การกำหนดการผลิตในแต่ละวัน ไปจนถึงการตัดสินใจที่ไม่ปกติ คือไม่ใช้การตัดสินใจในเรื่องการดำเนินงานทั่วไป เช่น การออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การรับคำสั่งซื้อพิเศษจากลูกค้า เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภัทธา นาคน้อย (2551) ซึ่งได้ศึกษาการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มอุตสาหกรรมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มอุตสาหกรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการใช้งบการเงินเพื่อการวางแผน การควบคุม การสั่งการและการตัดสินใจในแต่ด้านและรายข้อ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. **การใช้งบการเงินเพื่อการวางแผน** ผู้ประกอบการนิยมใช้งบการเงินเพื่อการวางแผน ด้านการตลาดเรื่องการวางแผนการกำหนดราคา ด้านการผลิตเรื่องการวางแผนการผลิต การวางแผนต้นทุนการผลิต และการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบ ด้านการบุคคลเรื่องการวางแผนการกำหนดอัตราค่าแรง ด้านคลังสินค้าเรื่องการวางแผนสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือปลายงวด และด้านการดำเนินงานซึ่งผู้ประกอบการทุกคนใช้ในเรื่องการวางแผนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การวางแผนกำไร และการวางแผนภาษีอากร โดยมีระดับการใช้งบการเงินเพื่อการวางแผนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. **การใช้งบการเงินเพื่อการควบคุม** ผู้ประกอบการนิยมใช้งบการเงินเพื่อการควบคุม ด้านการผลิตเรื่องการควบคุมต้นทุนการผลิต การติดตามวิธีการทำงาน เพื่อช่วยให้ทราบถึงกิจกรรมที่ต้องสนใจ

เป็นพิเศษ และการควบคุมการจัดหาวัตถุดิบ ด้านการบุคคลเรื่อง การควบคุมค่าแรงทางตรง ด้านคลังสินค้าเรื่อง การควบคุมสินค้าคงเหลือ และด้านการดำเนินงานซึ่งผู้ประกอบการทุกคนใช้ในเรื่องการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การวัดผลกำไรตามเป้าหมาย และการประเมินความสามารถของกิจการในการบริหารการเงิน โดยมีระดับการใช้ทางการเงินเพื่อการควบคุมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. **การใช้ทางการเงินเพื่อการสั่งการและการตัดสินใจ** ผู้ประกอบการนิยมใช้ทางการเงินเพื่อการสั่งการและการตัดสินใจด้านการบุคคลเรื่อง การตัดสินใจปรับเพิ่มค่าแรง และด้านการดำเนินงานซึ่งผู้ประกอบการทุกคนใช้ในเรื่อง การตัดสินใจในการดำรงอยู่ของกิจการ การตัดสินใจเพิ่มลดจำนวนทุนดำเนินงาน การตัดสินใจปรับปรุงกิจการใหม่หรือเลิกกิจการ และการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ถาวร โดยมีระดับการใช้ทางการเงินเพื่อการสั่งการและการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2.4 การใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารงานธุรกิจขนาดย่อม

สุกัญญา คำนวนสกุณี (2543) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารงานธุรกิจขนาดย่อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารงานของธุรกิจขนาดย่อมตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการใช้รายงานทางการเงินในการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ซึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนมากมีการศึกษาอยู่ในระดับระดับปริญญาตรี แต่เนื่องจากได้เล็งเห็นโอกาสทางธุรกิจจากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ซึ่งองค์กรมีความจำเป็นต้องลดขนาดของธุรกิจลงเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงเริ่มต้นก่อตั้งธุรกิจขึ้นมาโดยมีพนักงานในองค์กรไม่เกิน 50 คน เงินทุนส่วนใหญ่ในช่วงเริ่มต้นกิจการมาจากเงินทุนส่วนตัวของเจ้าของกิจการ การดำเนินงานธุรกิจส่วนใหญ่จะมีการกำหนดเป้าหมายธุรกิจล่วงหน้า โดยมุ่งเน้นเรื่องความมั่นคงของธุรกิจมากที่สุด รองลงมาจะมุ่งประเด็นการผลิตภัณฑ์ หรือการบริการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับงบกำไรขาดทุนเพียงอย่างเดียวเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ งบดุล (หรืองบแสดงฐานะการเงินในปัจจุบัน) และงบกำไรขาดทุน และมีบางส่วนที่ให้ความสำคัญต่องบการเงินทุกประเภท ได้แก่ งบดุล (หรืองบแสดงฐานะการเงินในปัจจุบัน), งบกำไรขาดทุน, งบกำไรสะสม และงบกระแสเงินสด ทั้งนี้ช่วงเวลาที่ทำรายงานทางการเงินส่วนใหญ่จะจัดทำในช่วงเวลาสิ้นเดือน ทั้งนี้เนื่องจากต้องการทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของธุรกิจ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจขนาดย่อม ผู้จัดทำรายงานทางการเงินจะมีฝ่ายบัญชีที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานทางการเงินเอง โดยไม่นิยมนจ้างบุคคลจากภายนอก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการรักษาความลับทางธุรกิจบางอย่าง เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันทางธุรกิจค่อนข้างมาก และมีความสะดวกในการที่ผู้บริหารสามารถจะทราบข้อมูลได้ตลอดเวลา วัตถุประสงค์ของการใช้รายงานทางการเงินของผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการบริหารงานและประกอบการเสียภาษีมากที่สุด ชนิดของรายงานทางการเงินที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ งบกำไรขาดทุน และมีการใช้งบกระแสเงินสดน้อยที่สุด

นอกจากนี้ จุติพร สิริอรุณรุ่งโรจน์ (2546) ได้ศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีในการตัดสินใจด้านกิจกรรมทางการตลาดของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดลพบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเรียงลำดับความต้องการใช้ข้อมูลแล้ว ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมาในแต่ละประเภทตัดสินใจนั้น มีค่าใกล้เคียงกันหรือเท่ากัน คือ ในการตัดสินใจกำหนดราคาขาย ผู้บริหารต้องการใช้ข้อมูลกำไรและต้นทุนผลิตภัณฑ์มากที่สุด ในการตัดสินใจเพิ่มกำลังการผลิต

ผู้บริหารต้องการใช้ปริมาณความต้องการสินค้าและรายได้เพิ่มมากที่สุด ในการตัดสินใจยกเลิกผลิตภัณฑ์ ผู้บริหารต้องการใช้กำไร(ขาดทุน)ของผลิตภัณฑ์และการเติบโตของยอดขายมากที่สุด ในการตัดสินใจออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ ผู้บริหารต้องการใช้ประมาณการยอดขายและกำไรมากที่สุด ในการตัดสินใจผลิตสินค้าหรือซื้อจากบุคคลภายนอก ต้นทุนการผลิตเองและต้นทุนในการสั่งซื้อจากบุคคลภายนอก จะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารมากที่สุด และในการตัดสินใจกำหนดจำนวนสินค้าคงเหลือ ผู้บริหารต้องการใช้การพยากรณ์ยอดขายและการใช้ EOQ (Economic order quantity) มากที่สุด

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าข้อมูลทางการบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยแผนกบัญชีนั้นมีความเชื่อถือได้มากที่สุด รองลงมาคือ ความครบถ้วน มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เข้าใจง่าย เปรียบเทียบกันได้ และทันต่อเวลา ตามลำดับ ซึ่งผู้บริหารมีความต้องการให้ข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และต้องการรูปแบบรายงานที่เข้าใจง่าย มีความครบถ้วน และมีการวิเคราะห์ ชี้แจงสิ่งผิดปกติ เพื่อสามารถนำรายงานหรือข้อมูลไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น

สุรพงษ์ ศักดิ์สุจริต (2550) ยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กในเขตจังหวัดอุดรธานี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการในเขตจังหวัดอุดรธานีจำนวน 289 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 36-45 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์ 5-10 ปี ตำแหน่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ และกิจการส่วนใหญ่มีรูปแบบกิจการเป็นห้างหุ้นส่วน ระยะเวลาในการดำเนินงาน 5-10 ปี จำนวนพนักงาน 6-10 คน จำนวนทุนจดทะเบียน 1-5 ล้านบาท และมูลค่าสินทรัพย์รวม 1-5 ล้านบาท ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวม และด้านงบดุลอยู่ในระดับปานกลาง และมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากในด้านงบกำไรขาดทุน ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมและเป็นรายได้ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการธุรกิจที่ระยะเวลาดำเนินงาน 5-10 ปี มากกว่า 15 ปี และ 11-15 ปี มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินงานต่ำกว่า 5 ปี ($P<.05$) ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีจำนวนพนักงาน 6-10 คน 11-15 คน และมากกว่า 15 คน มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีพนักงานต่ำกว่า 5 คน ($P<.05$) ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีสินทรัพย์มากกว่า 10 ล้านบาท มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวม มากกว่าผู้ประกอบการที่มีสินทรัพย์ต่ำกว่า 1 ล้านบาท 6-10 ล้านบาท และ 1-5 ล้านบาท ($P<.05$)

โดยสรุปแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมมีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยที่ผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะบางประการต่างกันจะมีความเข้าใจดังกล่าวแตกต่างกัน ซึ่งข้อสารสนเทศนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับนำไปพิจารณาความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องต่อไป

ภัทรา นาคน้อย (2551) ได้ศึกษาการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารของผู้ประกอบการโดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารในแต่ละด้าน จำแนกตามคุณลักษณะของธุรกิจ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการใน 9 ปัจจัย คือ ประเภทนิติบุคคล ประเภทโรงงานอุตสาหกรรม การส่งเสริมการลงทุน ขนาดของกิจการตามเงินทุนของกิจการ มูลค่าสินทรัพย์ จำนวนลูกจ้าง ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสาขาวิชาของผู้ประกอบการ และประสบการณ์ทำงานของผู้ประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่มีความแตกต่างกับระดับการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผน ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการและการตัดสินใจ

ยกเว้น ปัจจัยขนาดของกิจการตามเงินทุนของกิจการ มูลค่าสินทรัพย์ และจำนวนลูกจ้าง ที่ไม่แตกต่างกับระดับการใช้งบการเงินเพื่อการสั่งการและการตัดสินใจ และระดับการศึกษาที่ไม่แตกต่างกับระดับการใช้งบการเงินเพื่อการควบคุม

ส่วนการศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารของผู้ประกอบการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาและข้อจำกัดที่พบในระดับปานกลางได้แก่ ความล่าช้าของการแสดง รายงานทางการเงิน และการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและใช้งบการเงินที่เพียงพอ

นอกจากนี้ กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล (2552) ยังได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า คุณภาพทุกด้าน อยู่ในระดับมีคุณภาพปานกลาง ซึ่งคุณภาพของงบการเงินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คุณภาพด้านความเข้าใจได้ รองลงมาเป็นคุณภาพด้านความน่าเชื่อถือได้ และคุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินที่ศึกษาซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยต่างๆ มีผลต่อคุณภาพแต่ละด้านของงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยรวมมีผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อคุณภาพด้านความเข้าใจได้ ได้แก่ ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้มีความเข้าใจในงบการเงินแตกต่างกัน คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ได้แก่ การนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชี จะทำให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลทันเวลาต่อการนำไปใช้ คุณภาพด้านความเชื่อถือได้ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีพฤติกรรมปิดบังข้อมูลที่สำคัญยอมทำให้ข้อมูลในงบการเงินขาดความน่าเชื่อถือ และกิจการที่มีระบบการควบคุมภายในที่ดี ทำให้สามารถป้องกันการเกิดการทุจริตและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน รวมถึงการทำให้การจัดทำงบการเงินมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และคุณภาพด้านการเปรียบเทียบกันได้ ได้แก่ มาตรฐานการบัญชีกำหนดแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชี โดยใช้หลักความสม่ำเสมอ ทำให้งบการเงินเปรียบเทียบกันได้

2.5 บทสรุป

บทนี้ได้กล่าวถึงแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและความสำคัญของงบการเงินต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบการเงินสารสนเทศทางการบัญชีกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร และการใช้ประโยชน์จากจากรายงานทางการเงินในการบริหารงานธุรกิจขนาดย่อม รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และในบทต่อไปจะกล่าวถึงวิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล